

BILTEN

BILTEN je glasilo kolektiva OZD SGP PIONIR Novo mesto. Za razdelitev glasila članom kolektiva so odgovorni v gradbeni dejavnosti vodje splošne službe v TOZD gradbenih sektorjih, da je BILTEN razdeljen po gradbiščih, na posameznih gradbiščih pa so dolžni poskrbeti za razdelitev delovodje, ki morajo zagotoviti, da prejmejo BILTEN delavci in vajenci. V Delovni skupnosti skupnih služb je odgovorno za razdelitev vložišče, ki mora poskrbeti, da je BILTEN takoj dostavljen tudi v TOZD Lesni obrat, TOZD Strojno prometni obrat in TOZD Mehansko-kovinski obrat, vodje splošne službe v teh TOZD pa morajo zagotoviti razdelitev BILTENA vsem delavcem in vajencem. BILTEN mora biti razdeljen delavcem istega dne kot je dostavljen.

NOVEMBER 1977

23. NOVEMBRA 1977

LETO XI., ŠT.: 11 (90)

*
* **Čestitamo** *
*
* **za 29. november!** *
*

Samoupravni socializem je zagotovo najlepše nadaljevanje odločilnih dni boja in revolucije, ter zgodovinskega II. zasedanja AVNOJ v Jajcu 29. 11. 1943. leta. Takrat so bili, še v času vojne vihre, postavljeni temelji naše današnje družbene in državne ureditve. Prizor s 16. seje DELAVSKEGA SVETA SGP PIONIR (bila je 15. novembra letos) na gornji sliki, je pač najlepše ozadje čestitke k PRAZNIKU REPUBLIKE.

Delegati so na tej seji, tako kot običajno obdelali mnogo točk, najdlje pa so se pomudili ob tehtanju obračunskih in planskih dosežkov letošnjega devetmesečja. Poslušali so tudi poročili predsednikov gospodarskega odbora in odbora za kadre.

NAŠ PORTRET

MARJAN VENTA ml. ;mali nogomet

Če kdo, potem je Marjan Venta ml., resnično iz vrst tistih, ki so kot ustvarjeni za to, da se pode za usnjeno žogo po igriščih. Ravno prav je mlad, ravno prav raščen, ravno prav velik, in še dober organizator, skratka: dober nogometaš. Kot odgovoren za mali nogomet pri SŠD PIONIR je povedal:

„Najbrž se samo pri malem nogometu lahko pohvalimo, da nam igralcev nikoli ni manjkalo: celo preveč jih je bilo vedno. Pred nedavnim, 12. novembra smo imeli v športni dvorani v Novem mestu turnir za vse TOZD, da smo lahko iz velikega števila igralcev izbrali člane reprezentance SGP PIONIR.

Osnovni problem v malem nogometu je bil dozdej trening in to zimski trening, ki naj bi igralce obdržal v kondiciji skozi dolgih 5 zimskih mesecev. Dozdej je bilo tako, da smo v prvih spomladanskih kolih premagali bolj s poletom kot s kondicijo tudi najtežje nasprotnike, nato pa se je začelo zatikati. V prvih tekmovanjih smo izgubili kondicijo in nato

smo v nadaljevanjih izgubljali s precej slabšimi nasprotniki. Vzrok za to je bil v tem, ker fizično nismo bili v stanju vzdržati naporov tekmovanj.

Zato letos prvič začnemo z zimskim treningom. Vsak teden se enkrat na 2 uri zberemo v športni dvorani v Novem mestu in treniramo. Trening vsebuje nekaj iger z žogo, sicer pa razne telovadne vaje, ki utrjujejo kondicijo. Po novem letu bomo trening povečali; namesto 1-krat na teden za dve uri kot zdaj, se bomo odtlej zbirali na treningu po 2-krat na teden, vsakič za poldrugo uro.

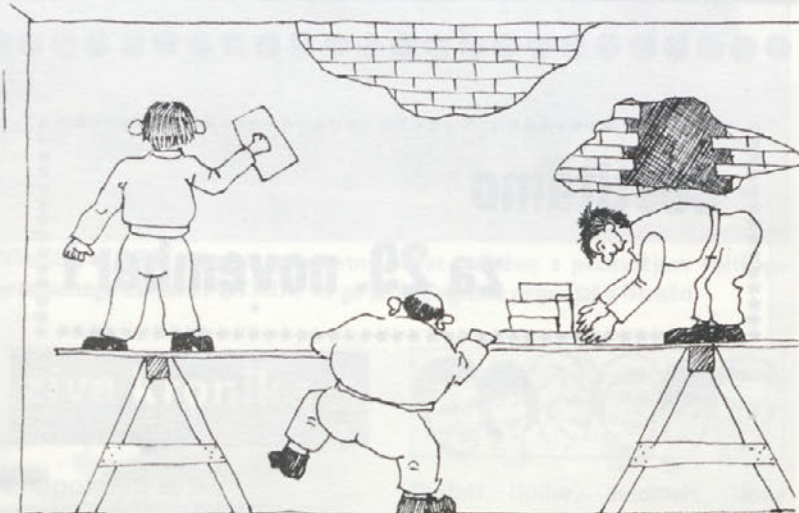
Preglavice nam bo še vedno delal sestav reprezentančne ekipe, ker moramo računati, da bomo kdaj pa kdaj, že uigrane igralce izgubili zaradi premestitve na oddaljena gradbišča. To je v naravi gradbinskega dela in to moramo pač vzeti v zakup. Sicer pa lahko računamo, da bodo naše uvrstitve na ŠIG odslej boljše, na občinskih Delavskih športnih igrah, pa smo že tako tudi doslej bili vedno prvi ali drugi.

ZA SMEH IN

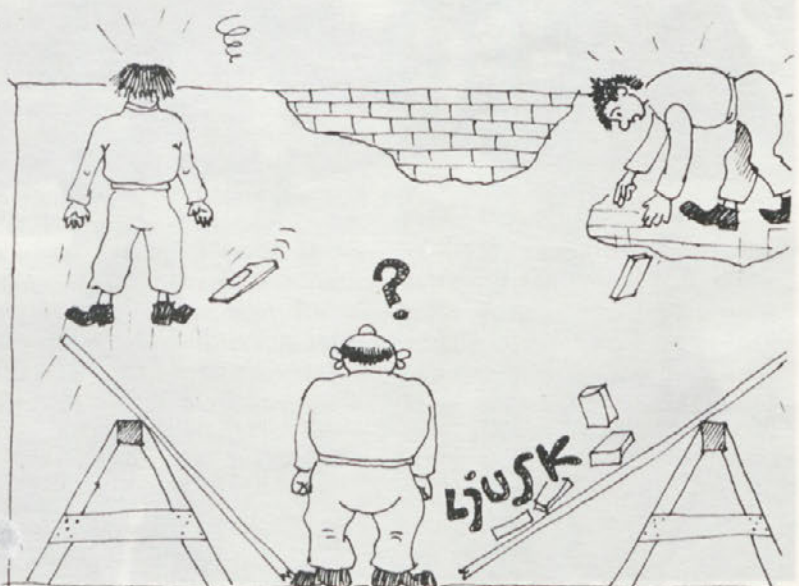
DOBRO

VOLJO....

RIŠE: IVAN MARKOVIČ

1

2

BREZ BESED

MR

Reka in Krk, dve veliki gradnji

V organizaciji društva inženirjev in tehnikov smo imeli možnost, da si v strokovni ekskurziji, dne 14. in 15. oktobra, ogledamo nekaj gradbišč v Reki in gradnjo mostu na otok Krk.

V avtobusu podjetja „Gorjanci“ se je zbralo približno 45 inženirjev in tehnikov. Ob lepem sončnem popoldnevu smo se ustavili na gradbišču, kjer gradbeno podjetje „Vladimir Gortan“ končuje gradnjo najvišje stolpnice v Jugoslaviji. To je mogočna stavba z 31 etažami, višine preko 100 metrov. Tlorisna velikost zgradbe v izmeri cca 25 x 36 metrov ima armirano-betonsko temeljno ploščo debeline 130 cm. Stavba ima 160 stanovanj. Štiri večja in manjša dvigala lahko naenkrat prepeljejo 42 stanovalcev. Konstrukcija objekta, ki je iz železobetona, je bila zgrajena v 11. mesecih. Stene so debele 20 cm, plošče pa 17 cm. Odklon stavbe po vertikali, pri nihanju, doseže cca 13 cm. Za kompletno izgradnjo

stolpnice je bilo potrebno 24 mesecev, kar pa za takšen nebotičnik ni niti veliko. Cena 1 m² je nekaj nad 10000 dinarjev.

Iz zgornjih etaž se nam je odkril izredno lep razgled na vso Reko in morje. Občutek imaš, da kraljuješ nad mestom in obenem, da si zgubil stik z ljudmi.

Veličasten bo most, ki bo povezal kopno z otokom Krkom. Most: kopno — Sv. Marko — Krk, ki ga gradita Hidroelektra Zagreb in Mostogradnje s kooperanti, bo ločna armiranobetonska konstrukcija. Prvi lok dolžine 390 metrov od opore do opore in višine 67 metrov. Drugi, manjši lok pa bo

dolg 244 metrov in 54 metrov visok. Širina cestišča t. j. mostišča bo 11 metrov. V lokih bodo vse inštalacije — tudi cevi za naftovod, kar delo zelo otežkoča. Če bo teklo vse po planu, bodo do konca 1978 leta zmontirani loki. V 1979 letu pa bo most zaživel.

RUDI ROBIČ, dipl. ing. grad.

Nova upravna stavba Elektro Novo mesto, ki jo je v oktobru dogradil v Bršlinu v Novem mestu TOZD Gradbeni sektor Novo mesto

Naš delež pri obnovi Bukarešte

14. avgusta zvečer so s pesmijo stopali v vlak Beograd—Bukarešta brigadirji MDB Jugoslavija. 77 fantov in deklet je na pobudo Zvezne konference ZSMS odšlo iz vse Jugoslavije pomagat pri odpravljanju posledic potresa, ki je močno prizadel romunsko glavno mesto Bukarešto 4. marca letos.

MDB Jugoslavija je z vso pravico nosila svoje ime, saj so bili v njej brigadirji in brigadirke vseh jugoslovanskih narodov: iz vsake republike je bilo v njej po 10 fantov in deklet.

17. avgusta smo v Bukarešti začeli z delom. Delali smo pri gradnji novega stanovanjskega bloka. Trdo in zagrizeno smo

delali, uspeh pa zato ni izostal: za 6-krat smo preseglji normo. Namen naše delovne akcije pa ni bilo samo delo na gradbišču. Eden pomembnih smotrov je bil prikazati pripravljenost za sodelovanje med državama ter med našimi in romunskim narodom.

Ta smoter smo ustvarjali v mnogih srečanjih z romunsko mladino, ter s predstavniki raznih organov v Romuniji. Na vseh srečanjih te vrste smo poudarjali velik pomen prijateljstva z Romunijo in našo pripravljenost za sodelovanje. Tudi predstavniki Romunije so si zelo prizadevali v tej smeri, ter so bili do nas izredno gostoljubni.

Po mesecu dni dela se je naša akcija končala. 15. septembra smo se vrnili v Jugoslavijo svesti si, da smo izpolnili zaupanje, ki

nam je bilo izkazano ob odhodu v Romunijo.

JOŽE FIGAR
zidarski učenec III. letnika

Dosedanje izkušnje in dohodkovni odnosi pri gradnji stanovanj

2

Ta osnutek predstavlja celovitejši pristop k problematiki oblikovanja cen, kljub temu pa je in bo ostal nepopoln vse dotlej, dokler ne bo sklenjen tudi dogovor o usmerjanju in racionalizaciji stanovanjske gradnje, ki bo temeljil na dohodkovnih odnosih vseh dejavnikov in zajemal stanovanjsko gradnjo v celoti, tj. od priprav zemljišča ter urbanizacije do zgraditve stanovanj.

Urejanje dohodkovnih odnosov tudi v tem družbenem dogovoru pa bi moralo biti celovitejše v tem smislu, da bi vsi dejavniki — ne le gradbena operativa — morali razčlenjevati in utemeljevati svoje stroške pri stanovanjski gradnji. V nasprotnem primeru se bo ponovila stara praksa, po kateri je bila cena stanovanj zbir stroškov gradbene operativne in prispevkov ostalih dejavnikov.

PIŠEJO:
IVAN KOČEVAR
MILAN KNEZ
mag. VALENTIN BREŽNIK

V predloženem osnutku in v zvezi z novim zakonom o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči (Ur. list SRS, št. 7/77) se pojavlja nov problem, namreč problem občin in komunalnih delovnih organizacij, ki bi morale zagotoviti iz lastnih sredstev delovno pripravo in urejanje stavbnih zemljišč. Znano je namreč, da se že doslej te naloge, niti s sredstvi investitorjev, niso mogle pravočasno in zadovoljivo rešiti.

Pri rešitvi tega smo mnenja, da v veliki meri lahko pripomore določilo 25. člena citiranega zakona, ki predvideva samoupravno sporazumevanje o zagotavljanju dela sredstev od izločenih sredstev namenjenih za stanovanjsko gradnjo iz osebnega dohodka, za financiranje komunalnega omrežja. Tak sporazum, bodisi v okviru republike ali občine, bi bilo potrebno skleniti čimprej ter ob njegovi pomoči zagotoviti potrebna sredstva, ki bi razbremenila ceno stanovanj, hkrati pa vplivala na pospešeno pripravo zemljišča za gradnjo.

Zaradi jasne in nedvoumne uporabe načel, ki so opredeljena z obravnavanim osnutkom družbenega dogovora, je tudi nujno:

- določiti nosilca stroškov za opremljanje stavbnega zemljišča z omrežjem komunalnih objektov in naprav sekundarnega pomena, ki so namenjena za skupno rabo in ki jih mora po zakonu o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči plačati investitor stanovanjskega objekta, osnutek družbenega dogovora pa ta strošek izključuje iz cene;
- korigirati načelo predvideno v 20. členu osnutka družbenega dogovora, po katerem se stanovanjem, ki so še v gradnji pa jim ni določena cena, le-ta določi po kriterijih tega dogovora. Dejstvo je, da je v vseh takih

— določiti nosilca stroškov opremljanja stavbnega zemljišča z omrežjem komunalnih objektov in naprav primarnega in sekundarnega pomena, ki jih je po 26. členu zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči dolžan plačati investitor, v kolikor ne gradi v okviru stanovanjske soseske.

Dejstvo namreč je, da naj bi družbeni dogovor veljal za graditev vseh stanovanj ne glede na lokacijo, s tem pa veljajo načela možnih elementov stroškov v ceni stanovanj za vse primere, ne samo za soseske.

Po dosedaj znanih podatkih so bile poprečne cene stanovanj v preteklem letu 6.712,00 din/m² neto stanovanjske površine, od tega gradbeni stroški 5.656.— dinarjev in ostali stroški 1.056,00

dinarjev ali 18,67 % gradbene cene. Napram letu 1975 so se cene zvišale za cca 8,15 %, kar je manj kot je znašala inflacijska stopnja v preteklem letu. Pri tem pa je — po dosedaj znanih podatkih — znašal ostanek dohodka v gradbeništvu (pri gradbenih delih) po odbitku vseh obveznosti 2,51 % v letu 1975 in 1,56 % leta 1976.

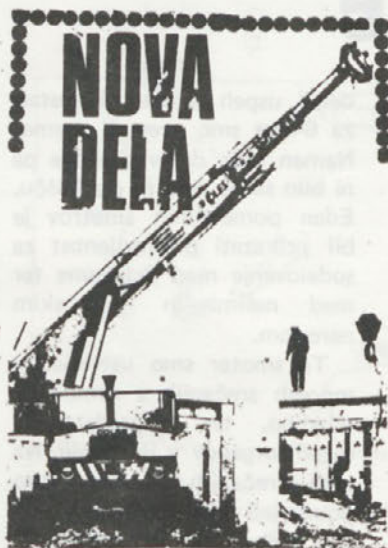
Tak položaj zahteva od nas gradbincev, da temeljito analiziramo stanje in ugotovimo, razen objektivnih, tudi subjektivne vzroke zaostajanja.

V skladu z zaključki posvetovanja o aktualnih idejno-političnih vprašanih realizacije stanovanjske politike in družbenoekonomskih odnosov v stanovanjski sferi, ki je bilo 23. novembra preteklega leta v Beogradu, bo morala biti aktivnost

Delavca na sliki vpenjata jeklene vrvi v montažno fasadno ploščo Togrel, preden jo bo žerjav dvignil tja, kjer jo bodo montirali

primerih dogovarjanje v teku, upoštevati pa je potrebno dejansko stanje in možnosti financiranja izgradnje komunalnih naprav. Prehod na nove osnove bo povzročil iz že prej navedenih razlogov takojšen zastoj gradnje in s tem veliko družbeno škodo. Poudariti namreč moramo, da so v večini primerov — na podlagi že sklenjenih in torej veljavnih pogodb za komunalno urejanje zemljišč — stroški za urejanje zemljišč s komunalnimi napravami individualne in kolektivne komunalne potrošnje dejansko že plačani neposredno od izvajalcev del, prav tako pa tudi nekateri prispevki za energetiko in razširitve določenih komunalnih omrežij; vse to pa osnutek novega družbenega dogovora izključuje;

V času od 7. 10. 1977 do izida te številke so bili dokončno dogovorjeni z investitorji naslednji posli in podpisane ustrezne pogodbe:

TOZD gradbeni sektor Novo mesto — s podjetjem „VOPLIN“ Rijeka za objekt: VODOSPREMA VIŠKOVO — investicijska vrednost 3,247.634.— din.

TOZD gradbeni sektor Krško — z Domom počitka IMPOLJCA za gradnjo Doma upokojenecv v Brežicah — investicijska vrednost 24,800.000.— din.

TOZD gradbeni sektor Ljubljana — s Tkaonico čilima Sarajevo za objekt: FABRIKA TEPIHA DRVAR — investicijska vrednost 23.096.250.— din.

TOZD TOGREL: — z Energoinvestom Sarajevo — Rafinerija Modriča za gradnjo skladišča — investicijska vrednost 1,548,570.— din.

vseh dejavnikov v stanovanjski gradnji usmerjena na:

- takoj konkretizirati „Metodologije“ za izračun izhodiščne in končne cene stanovanj, ki morajo biti sestavni del družbenega dogovora, da ne bi bilo napačnih in svojevolijskih razlag;
- precizirati katere uradne statistične podatke za materiale in storitve in katere metodologije se lahko uporabljajo pri ugotavljanju razlik med izhodiščno in končno prodajno ceno;

1. razvijanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na celotnem stanovanjskem področju,
2. pospešitvi stanovanjske gradnje in stabilizaciji cen stanovanj,
3. doseganje večjega angažiranja zasebnih sredstev pri izgradnji in uporabi stanovanj.

Ad 1.

Lahko trdimo, da so samoupravni odnosi na celotnem področju stanovanjske gradnje še vedno v stopnji nadaljnega razvoja in dograjevanja, vendar razen nekaterih negativnih pojavov, katere smo uvodoma omenili, lahko povsod zasledimo pozitivne premike. Krog dejavnikov, ki se samoupravno povezujejo, se širi in z dogovarjanjem že vpliva na politiko stanovanjske gradnje.

Ad 2.

Za pospešitev stanovanjske gradnje, za katero je slovenska in jugoslovanska gradbena operativa — ne glede na trenutne objektivne pogoje slabosti — pripravljena, moramo najprej ustvariti zunanje pogoje. V vseh občinah bi po našem mnenju morali imeti sprejete dolgoročne programe stanovanjske in spremljajoče izgradnje, ne le v obliki urbanističnih programov temveč zazidalnih načrtov. Gradbeništvo mora vedeti več let naprej kje bo gradilo stanovanja. To je eden od pogojev znižanja cen stanovanj. Kot smo že omenili, moramo nujno težiti k dohodkovni povezanosti vseh dejavnikov, ki sodelujejo pri izgradnji stanovanj in naselij. Nadalje smatramo, da moramo realizirati dogovor o racionalizaciji stanovanjske izgradnje, obenem pa se zavedati, da samo z apelom ali pritiskom na gradbeništvo, željenega znižanja cen ne bomo dosegli.

To je možno doseči le z racionalnim pristopom in delom vseh udeležencev. Pri tem se moramo zavedati tudi dejstva, da marsikatero programirano naselje pri nas presega naše možnosti. Graditi želimo naselja kot Danci, pri tem pa pozabljamo, da lahko računamo le z našim narodnim dohodkom. Posledica tega je, da pogosto lepo načrtovanih naselij ne kompletiramo s celotno infrastrukturo, kar

povzroča nezadovoljstvo stanovalcev.

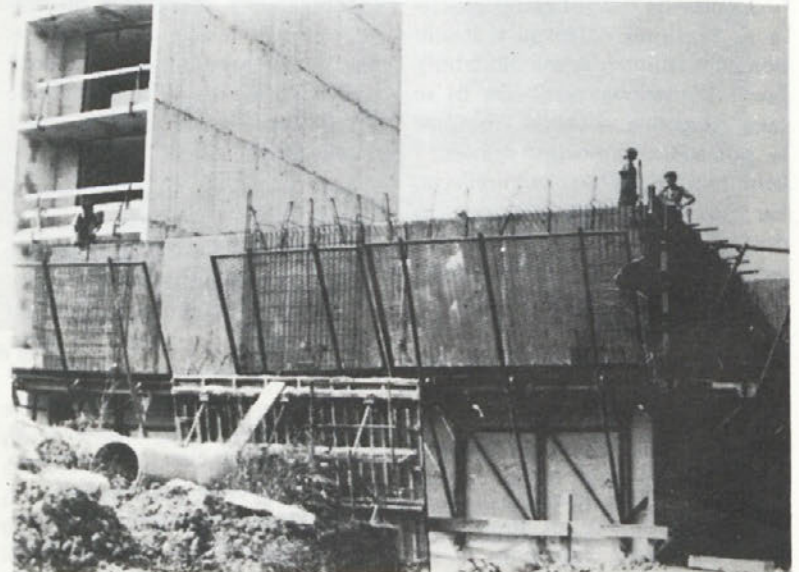
Ad 3.

S tem, da smo se s sindikalno listo odločili deloma limitirati višino sredstev, ki jih od bruto osebnih dohodkov namenjamo za stanovanjsko gradnjo, se bo financiranje stanovanjske gradnje verjetno nekoliko zaostri. Ni pričakovati, da bo naše gospodarstvo letos sposobno izločiti večja sredstva v sklad skupne porabe. Zato bo toliko bolj pomembno angažiranje zasebnih sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Na žalost delež privatnih kupcev stanovanj

stagnira. Vzroki so po našem mnenju znani. Kljub temu, da smo uspeli zmanjšati inflacijsko stopnjo, je namensko stanovanjsko varčevanje — zlasti dolgoročno — podvrženo določenemu razvrednotenju. Verjetno bo potrebna — po vzoru nekaterih držav — razen pravice do kredita tudi drugačna stimulacija varčevalca.

Pomemben vir sredstev za stanovanjsko gradnjo lahko postane uvedba plačila neke vrste depozita ali lastne udeležbe nosilca stanovanjske pravice ob prevzemu stanovanja.

SE NADALJUJE!

TOZD Gradbeni sektor Novo mesto, ki gradi stanovanjske bloke v novi soseski na Drski v Novem mestu.

INFORMATIKA

PIŠE:

JOŽE ROZMAN, SISTEM ING. 6, NADALJEVANJE

Kot primer navajam eno možnost, strokovnjaki pa naj presodijo možnosti. Vse skupaj je zaenkrat samo izmišljeno, vendar je uresničljivo. Ker se obdeluje materialno poslovanje, poznamo vse materiale, ki v neki gradnji nastopijo. Privzamemo, da bo takšna gradnja serijska in, da bi lahko pripravili materialne zaloge, smo takšno — kot primer, hišo — vstavili v računalnik. Ta nam na podlagi shranjenih podatkov o strukturi zgradbe natančno izpiše, koliko in kakšen material potrebujemo, kar pa imamo v računalniku istočasno še vgrajene programe mrežnega planiranja, izdelamo še mrežni plan. Podana je tudi celotna sestava zgradbe, material ki je naročen, material, ki ga imamo na zalogi, prosta delovna sila, ter vse skupaj terminirano.

Takih in podobnih primerov je mnogo. Žal se razvijajo le v DO s serijsko proizvodnjo, zelo malo ali

skoraj nič pa na področjih ostalih dejavnosti. Eden od vzrokov za tako stanje je primanjkljaj kadra, pa tudi dejstvo, da so takšni postopki sprva druga zadeva, šele z rastjo se vse skupaj poceni. Zato ni čudno, da večina slovenskih računalnikov obdeluje podatke v sistemih, ki so stari tudi 10 let in več. Ali smo tudi mi med njimi?

Danes že prehitavamo, že s prvo aplikacijo smo to presegli. Vendar postavljamo vprašanja, ali smo dovolj močni in pogumni, da bomo to prekoračili. Za sedaj ni izgledov, saj instaliramo produkte napravljene pred mnogo leti. Že samo vzdrževanje le teh pa presega naše moči nemalokrat.

Ako bodo sami uporabniki informacij spoznali, da je računalnik namenjen samo njim in bodo hoteli točno definirane informacije od računalnika, pri tem pa pomagali s podatki, potem bo naše delo uspešno in koristno.

Pisanje o informatiki me je predvsem vodilo iz več različnih spoznanj. Med te prištevam tudi dejstvo, da je računalništvo v Jugoslaviji zelo mlada znanost in, da šele mladi, ki prihajajo iz šolskih klopi vedo o računalništvu nekaj več. Ostali pa si moremo vse to šele pridobiti. Tudi ti članki so našli svoj odmev med zaposlenimi v naši DO, sam si jih želim še več. Potrebno je razumeti, da sam že več let delam na tem področju in, da je pogosto o neki stvari iz računalništva zelo težko napisati popolnoma preprosto, ali pa zahteva tako podrobno razlago, da bi zmanjkalo prostora za ostalo. Zato bom v prihodnje prikazal le nekatere primere, ki jih tudi v naši DO uvajamo, ali pa se pripravljamo na upeljavo.

Že v predhodnem članku smo govorili o integralnih obdelavah, o banki podatkov. Tudi današnji primer bo v določenem smislu takšen primer. Že tja od leta 60 dalje, še bolj pa po letu 65, se je pojavljala želja, kako računalniško obdelovati planiranje nekega podjetja. Tako se kmalu po letu 65 pojavijo prvi programski paketi različnih proizvajalcev računalnikov. Uvedba nove, boljše in hitreje generacije računalnikov pa

je v celoti izpolnila pričakovanja uporabnikov. Taki poznani paketi so bili OPTIMA, PROJACS, STRESS, STRAPP, PICS, COPICS, CAPOS itd. Med temi smo izbrali za našo uporabo PROJACS, katerega sedaj že skoraj pol leta pripravljamo, vendar se intenzivno dela na osvajanju zadnje 3 mesece.

Kaj je pravzaprav PROJACS, mrežno planiranje. Grobo povedano je to skup zaporednih programov, ki so splošno univerzalni. Zanje moramo zbrati zahtevane podatke, jih prirediti zahtevam in dodati skupaj s programi v stroj. Na izhodu dobimo različne izpise, ki nam povedo, ali so zbrani podatki tako pravilni kot njihove medsebojne povezave.

Namreč sam paket programov je proizvajalec pripravil za neko splošno uporabo, koristnik pa ga mora preoblikovati na svoje zahteve. To je le en del, drugi je, da je potrebno ustvariti neko organiziranost, nek sistem-skup strokovnjakov, ki odločijo kaj potrebujemo in ali zahtevane podatke imamo. Seveda, podatki običajno so, vendar na različnih koncih v drugačnih oblikah. Potrebno jih je zbrati, urediti, manjkajoče pa poiskati ali iz realnosti ustvariti.

Sodelujmo Z inovacijami

Jugoslavija v svetu resno zaostaja za razvitimi državami v številu domačih izumov, tehničnih izboljšavah in racionalizaciji. Da bi se taka neugodna situacija izboljšala je potrebno spremeniti odnose v izumiteljstvu in do izumiteljstva, kar predstavlja zelo zahteven in dolgotrajen postopek preoblikovanja odnosov in mišljenj. Prvi odločnejši korak s tem v zvezi je bil storjen leta 1975, ko je bilo to leto tudi proglašeno za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine. Osnovna naloga je bila spodbuditi hitrejši razvoj znanstvenega in tehničnega ustvarjanja in da bi izumiteljstvo, novatorstvo in racionalizatorstvo

postalo množično. Vsesplošni akciji se je pridružila tudi DO SGP „Pionir“ in si preko ustanovljene komisije za inventivno dejavnost zadala naslednje naloge:

1. Ustvariti ugodnejše družbeno vzdušje za razvoj inovatorstva.
2. Poskrbeti, da bosta inventivna dejavnost in inovacijski razvoj postala nenehna skrb in področje vsakdanje samoupravne prakse temeljnih organizacij združenega dela.
3. Zmanjševati možnosti uveljavljanja birokratičnih in tehnokratičnih dejavnikov z družbenim uveljavljanjem ustvarjalnosti.
4. Zagotoviti take družbene razmere v katerih se bo uresničevalo izkoriščanje sodobne svetovne tehnologije in najhitrejša ustvarjalna uporabnost domačih ino-

vacij, kar naj združeno omogoči hitrejši organizacijski in načrtni razvoj lastnega inventivnega dela in na njem zasnovanih inovacijskih postopkov.

5. Vključiti ves razpoložljiv kader, od delavcev v proizvodnji do tehnologov, projektantov in operativnega tehničnega kadra, v inovacijske procese tako, da bi ti procesi postali trajni in množični.

Komisija za inventivno dejavnost se zaveda, da te odgovorne naloge lahko uresniči le s polno pomočjo vseh zaposlenih ob spodbujanju s strani vseh družbenopolitičnih in samoupravnih organov. Nanje seveda z vso resnostjo tudi računa in ob tej priliki še posebej apelira, da se v tej smeri res kar najbolj zavzemajo.

Kot osnova za izvajanje nalog s področja inventivne dejavnosti je bil pri SGP „Pionir“ l. 1975 sprejet „Pravilnik o inventivni dejavnosti“. S tem pravilnikom so se temeljne organizacije sporazumele, da bodo skupno organizirale, razvijale in podpirale inventivno dejavnost. Pravilnik obsega 37 členov in je prav, da ga vsak član DO podrobno prouči, posebno pa še tisti, ki čutijo veselje do inventivne dejavnosti in pripravljajo ali pa že imajo pripravljene konkretne inventivne predloge. Da pa bi vzbudili zanimanje in interes za aktivno sodelovanje na tem področju podajam v tem prispevku nekaj osnovnih informacij o tem kaj vse se šteje za inventivne predloge, o postopku za prijavo in uveljavljanje inventivnega predloga ter o odškodninah in

Gradnja podzemnega hodnika, ki bo povezoval novo bolnično kuhinjo s stavbami novomeške bolnišnice onkraj Šmihelske ceste v Novem mestu.

drugih priznanjih za inventivne predloge. Delovni ljudje pri SGP „Pionir“ boste iz nadaljnega lahko spoznali, da inventivna dejavnost ne pomeni nujno rezultat kakega visokoznanstvenega dela, ampak je to lahko sad vsakodnevnega razmišljanja in opazovanja ali pa mogoče trenutne misli delavca v proizvodnji, ki pa s svojo izvirnostjo lahko mnogo pripomore k razvoju in pomeni veliko gospodarsko korist.

Za inventivne predloge se štejejo:

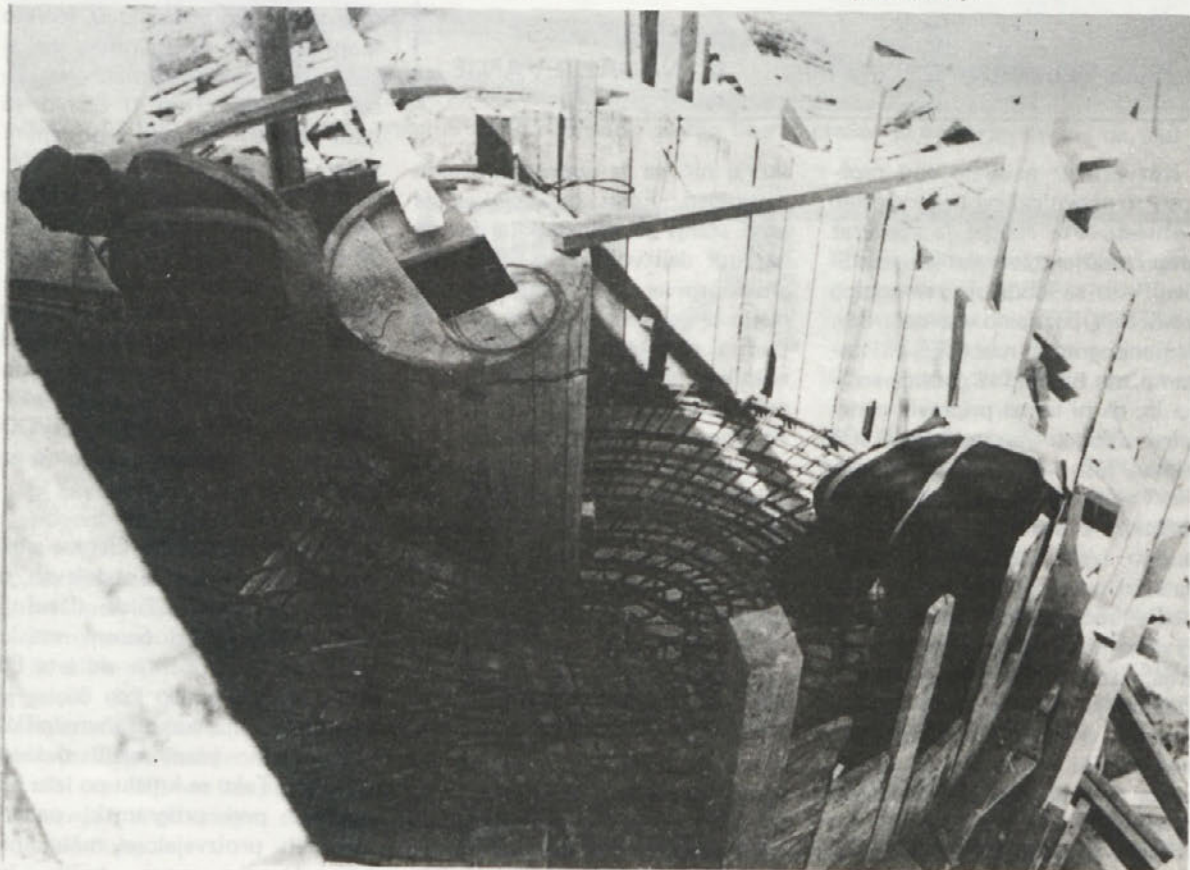
1. izum
2. inovacija

3. tehnična izboljšava
4. iniciativni predlog

Izum pomeni novo rešitev določenega tehničnega problema, ki ga lahko uporabimo v dejavnosti podjetja in izpolnjuje zakonite pogoje za pridobitev patenta.

Inovacija je izkoriščanje v proizvodnji ali komercialno izkoriščanje novega oz. izboljšane delovnega postopka ali proizvoda, zlasti v naslednjih primerih v podjetju:

- kadar se vpelje nov proizvod ali delovno sredstvo
- kadar se vpelje nova metoda proizvodnje

Počasi navzgor... (Foto: GORAN ROVAN)

- kadar se osvoji novo tržišče
- kadar se pridobi nov vir dobave surovin
- kadar se vpeljejo nove metode v organizaciji poslovanja

Za racionalizacijo se šteje tehnična rešitev, dosežena z racionalnejšo uporabo znanih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov in tudi drugih tehničnih izboljšav, s katerimi se dosega večja delovna

TITU

*Oblaki jadrajo visoko,
neslišen ptic je let.
V pogledu Tvojem
se zrcali naš pogled.*

*V koraku Tvojem
naš korak odmeva.
A v našem delu vsekdar
Tvoja misel seva!*

R. ROBIČ

Pogled na del dograjenih stanovanjskih blokov v novi stanovanjski soseski Drska v Novem mestu

storilnost, boljša kakovost proizvodov, prihranek pri materialu in energiji, boljše izkoriščanje strojev in naprav, boljša kontrola proizvodnje in večja varnost pri delu, pa tudi izboljšave v administrativnem poslovanju, knjigovodstvu, planiranju, komercialnem poslovanju.

Iniciativni predlogi so tisti predlogi delavcev, ki obsegajo razne ideje, ki jih je še potrebno dodelati oz. razne manjše spremembe, katerih ekonomske učinke ni mogoče natančno ugotoviti.

Vsi inventivni predlogi se nagrajujejo po določenih „Pravilnika o inventivni dejavnosti“ na podlagi ocenitve komisije za inventivno

dejavnost ali pa na podlagi posebej sklenjene pogodbe z avtorjem predloga, če le ta ni član delovne skupnosti podjetja. Sredstva za izplačilo odškodnin so zagotovljena in sicer so jih TOZD v l. 1977 združila namensko v okviru sklada za razvoj.

Manjše odškodnine do 2.500 din se vplačajo že vnaprej na podlagi pričakovane čiste gospodarske koristi. Če gre za večjo odškodnino pa se avtorju ob uveljavitvi inventivnega predloga izplača 50 % pričakovane enoletne odškodnine, ostanek pa tedaj, ko se na podlagi podatkov ugotovi čista gospodar

ska korist inventivnega predloga za posamezno leto. Letna višina odškodnine za izum se izračunava po posebni lestvici, ki je zelo progresivna in inovatorjem zagotavlja lepe nagrade, tudi do 500.000,00 novih din (50 milj. starih din) letno.

In kakšen je postopek za prijavo in uveljavljanje inventivnega predloga?

Vse prijave za priznanje inventivnega predloga vlagajo predlagatelji pri tajniku strokovne komisije (v sedanjem mandatnem obdobju je to ing. Strmole, vodja oddelka za razvoj). Prijava predloga mora biti oddana na posebnem obrazcu, ki ga dobite pri tajniku komisije. Vsak inventivni predlog nato obravnava tehnična služba, izbere potrebno dokumentacijo in priskrbi strokovno oceno o koristnosti in uporabnosti inventivnega predloga. Obrazložen predlog nato predloži v obravnavo strokovni komisiji. Če ta sprejme inventivni predlog v postopek, o tem pisмено obvesti predlagatelja. Komisija nato odloča o uporabi inventivnega predloga in izračuna čisto gospodarsko korist, ki služi kot osnova za izplačilo odškodnine predlagatelju. V pogum tistim, ki svoje izume sramežljivo skrivajo naj navedem, da sem kot tajnik že prejel dva predloga tehničnih izboljšav oz. inventivnih predlogov:

1. Razpiranje globokih kanalskih izkopov: avtor Bračko ing. Slavko
2. Dimenzioniranje temeljev žerjavnih prog: avtor Horvat Stojan, dipl. ing.

Tehnična služba je oba predloga že vzela v obravnavo in bo strokovni komisiji za inventivno dejavnost v kratkem podala oceno o koristnosti in uporabnosti inventivnih predlogov. Upam, da tadva predloga nista prva in edina, ampak da jih bo prispelo še mnogo, kar z veseljem pričakujem.

STRMOLE FELIKS, dipl. gr. ing.

PRODUKTIVNOST SE JE ZMANJŠALA

Ko ocenjujemo lanske dosežke in ugotavljamo, da se je v SGP PIONIR število zaposlenih lani povečalo, da so se povečali osebni dohodki, da pa je bil hkrati dohodek, ki smo ga ustvarili na delavca manjši in če upoštevamo še to, da se je celotni dohodek povečal manj kot število zaposlenih, moramo ugotoviti, da smo lani gospodarili slabše kot leto prej. Iz gornjih primerjav je jasno razvidno, da se je lani naša produktivnost zmanjšala.

PRI IZOBRAŽEVANJU VODIMO

Lani smo pri SGP PIONIR porabili za izobraževanje 5.612.000 din ali za 6 odst. več kot leta 1975. V gradbeništvu SRS smo namenili izobraževanju 9 odst. vsega denarja za ta namen, v okviru GIPOSS pa kar 48 odst. Ta podatka nas postavljata na vodilno mesto in sta izredno spodbudna tudi če ocenjujemo z razvojne plati, saj nam izobrazba in strokovna usposobljenost članov kolektiva zagotavljata uspešnost v prihodnosti.

Obrisi novega gradbišča internata srednjih šol v Šmihelu pri Novem mestu izginjajo v megli, pa tudi prvi letošnji snežni pozdrav je že tu ...

